

Studiegids rabbijnenopleiding

2026-2027

STICHTING ROBERT A. LEVISSON

Zuidelijke Wandelweg 41 • 1079 RK Amsterdam • Netherlands
contact@levisson.nl • www.levisson.nl • Tel. +31 (0)20 54 00 133
IBAN: NL88 ABNA 0400 3782 13 • KvK: 34178043 • ANBI: 811001994

Deze studiegids is een groeidocument en zal in de loop van de tijd steeds aangepast worden.

Juni 2026

Inhoudsopgave

1. HET LEVISSON INSTITUUT	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Organisatiestructuur	5
1.3 De rabbijnenopleiding in het kort.....	7
1.4 De rollen van een rabbijn	8
1.5 Het studieprogramma in het kort.....	9
2. ALGEMENE INFORMATIE	12
2.1 Toelatingscriteria.....	12
2.2 Kosten.....	12
2.3 Studiebelasting	13
2.4 Vrijstellingen.....	13
2.5 Studiebegeleiding.....	13
2.6 Beoordeling tentamens	13
3. PROTOCOL AFRONDING OPLEIDING.....	14
3.1 Protocol rabbinale scriptie	14
3.2 Eindgesprek.....	16
4. HET STUDIEPROGRAMMA	16
4.1 ACADEMISCH PROGRAMMA.....	16
4.1.1 Leerlijn Taalvaardigheid.....	16
<i>Vak 1 Bijbels Hebreeuws.....</i>	<i>17</i>
<i>Vak 2 Rabbijns Hebreeuws.....</i>	<i>17</i>
<i>Vak 3 Aramees</i>	<i>18</i>
4.1.2 Leerlijn Tora en Traditie.....	18
<i>Vak 1 Tenach I</i>	<i>19</i>
<i>Vak 2 Tenach II</i>	<i>19</i>
<i>Vak 3 Midrasj.....</i>	<i>19</i>
<i>Vak 4 Parsjanoet</i>	<i>20</i>
4.1.3 Leerlijn Halacha	21
<i>Vak 1 Talmoed.....</i>	<i>21</i>

Vak 2 Moderne responsa	22
4.1.4 Leerlijn Liturgie.....	22
Vak 1 Liturgie (achtergrond).....	22
4.1.5 Leerlijn Geschiedenis.....	23
Vak 1 Liberaal Jodendom	23
Vak 2 Joodse geschiedenis algemeen	24
Vak 3 Joodse geschiedenis van Nederland	25
Vak 4 Joodse historiografie.....	25
4.1.6 Leerlijn Filosofie	26
Vak 1 Filosofie I: Moderne Joodse filosofen	26
Vak 2 Filosofie II: Sociaal-politiek denken.....	27
Vak 3 Joodse ethiek	27
4.1.7 Leerlijn Religieuze verscheidenheid	27
Vak 1 Emoena	28
Vak 2 Christendom.....	28
Vak 3 Islam	29
4.2 BEROEPSVORMEND PROGRAMMA	30
4.2.1 Leerlijn Praktijk.....	30
Vak 1 Stage	30
Vak 2 Werkveldverkenning	31
Vak 3 Derasjot.....	32
4.2.2 Leerlijn Communicatieve vaardigheden	32
Vak 1 Pastorale gespreksvoering	33
Vak 2 Publieke spreekvaardigheid.....	33
Vak 3 Didactische vaardigheden.....	34
4.2.3 Leerlijn Psychosociale kennis	34
Vak 1 Levenscyclus van het gezin	34
Vak 2 Diversiteit in een kehilla	35
4.2.4 Persoonlijke ontwikkeling.....	35
Vak 1 Supervisie.....	36
Vak 2 Ontwikkeling tot rabbijn	36

1. Het Levisson Instituut

1.1 Inleiding

Het Levisson Instituut werd in 2002 opgericht door rabbijn David Lilienthal en werd genoemd naar R.A. (Bob) Levisson (1913-2001), zoon van de oprichter van de Liberaal Joodse beweging in Nederland, die na de Tweede Wereldoorlog één van de grote liberale leiders in het land werd. Het Levisson Instituut beoogt opleidingen en cursussen aan te bieden voor het behoud en de continuering van het Progressief Jodendom in Nederland.

De taak van het Levisson Instituut is het opleiden van rabbijnen, sjlichee tsiboer, ba'alee tefilla, ba'alee koree, gabbaiem en alle andere functies die bekleed worden binnen de synagogen. We zijn het opleidingsinstituut binnen het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom om het Progressieve Jodendom in Nederland levend en actueel te houden.

Prioriteit ligt bij de rabbijnenopleiding. Voorheen werden Nederlandse rabbijnen vooral in Engeland opgeleid, maar niet iedereen wil vijf jaar naar het buitenland en met een gezin is dat ook moeilijk. Daarom, maar ook om het Nederlandse karakter van Progressief Jodendom vorm te geven, is meer dan twintig jaar geleden een eigen opleiding in Nederland gestart, ook al is er in Nederland relatief maar een kleine Joodse gemeenschap en zullen de meeste afgestudeerden geen volledige baan kunnen krijgen. Inmiddels hebben negen rabbijnen hun semicha (rabinale bevoegdheid) ontvangen en zijn de meesten ook werkzaam als rabbijn. Sommigen zijn of gaan zelfs al met pensioen en ook daarom is het nodig dat er nieuwe rabbijnen opgeleid blijven worden.

1.2 Organisatiestructuur

Bestuur

De leden van het Bestuur van de Stichting Robert A. Levisson worden benoemd door het Nederlands Verbond voor Progressief Jodendom. Dit bestuur behartigt de zakelijke en financiële belangen van het Levisson Instituut. Het Levisson Instituut geeft elk jaar een jaarverslag uit. Een jaarlijkse accountantsverklaring bij de jaarstukken staat borg voor een verantwoord financieel beleid.

Het Bestuur benoemt de decaan, de overige leden van het Management Team, de leden van de Opleidingscommissie, de Commissie van Bezwaar en de Raad van Toezicht.

Het bestuur bestaat uit vijf leden. Voorzitter is David Asser.

Management Team (MT)

Het MT heeft de dagelijkse leiding over het Instituut en bestaat uit drie leden:

- Rabbijn Menno ten Brink, decaan
- Rabbijn Marianne van Praag
- Dr. Eric Ottenheijm
- Francine Püttmann, directeur Algemene Zaken

De directeur coördineert alle activiteiten en is het eerste aanspreekpunt in alles wat het MT betreft. De directeur is bereikbaar via contact@levisson.nl

Opleidingscommissie

Opleidingscommissie bepaalt het onderwijsprogramma van de opleidingen en cursussen en bestaat uit acht leden. Voorzitter is prof. dr. Irene Zwiep.

De Opleidingscommissie is verantwoordelijk voor:

- De invulling en inhoud van de rabbijnenopleiding en adviseert ook over cursussen.
- Draagt bij aan de ontwikkeling en invulling van het curriculum, de individuele vakken en de keuze van docenten van de rabbijnenopleiding
- Zorgt voor de aansluiting van het academisch met het beroepsvormend programma
- Volgt het leertraject en het leerproces van de rabbijnen in opleiding
- Evalueert de inhoud van de rabbijnenopleiding en van de cursussen: bieden de individuele vakken/onderdelen de juiste inhoud (kennis, inzicht, vaardigheden) met het oog op de eindtermen

Examencommissie

De Examencommissie houdt toezicht op de kwaliteit van de opleidingen en bestaat uit drie leden.

De Examencommissie is verantwoordelijk voor

- Het borgen van de kwaliteit van de tentamens en examens. Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie een getuigschrift uitgereikt, nadat het instellingsbestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan.
- Het op objectieve en deskundige wijze vaststellen of een student voldoet aan de voorwaarden die de examenregeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verkrijgen van een graad.
- Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen binnen het kader van de examenregeling.
- Het verlenen van vrijstelling voor het afleggen van één of meer tentamens of het volgen van één of meer onderwijsonderdelen.
- Het treffen van maatregelen inzake fraude.
- Aanwijzen van examinatoren ten behoeve van het afnemen van tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan.
- Het verlenen van toestemming aan een student voor het volgen van een vrij onderwijsprogramma waarvan het examen leidt tot het verkrijgen van een graad.
- Het afgeven van een verklaring aan degene die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in het tweede lid kan worden uitgereikt.
- Afhandelen van verzoeken en klachten.

Zie de Regels en richtlijnen van de Examencommissie [\[link\]](#)

De leden van de commissie zijn:

Prof. dr. Judith Frishman, voorzitter

Dr. Ariadne Meiboom

Rabbin dr. Kine Sittig

Toelatingscommissie

De Toelatingscommissie spreekt met de kandidaten, die zich aanmelden voor de rabbijnenopleiding en kijkt naar hun geschiktheid en motivatie. Zij beoordeelt de kandidaat-studenten aan de hand van de toelatingscriteria zoals vermeld bij 2.1.

De leden van de commissie zijn:

- Prof. dr. Irene Zwiep, voorzitter Opleidingscommissie

- Rabbijn Mr. Menno ten Brink, decaan
- Drs. Sharon Snoek, lid Opleidingscommissie

Commissie van Bezwaar

De Commissie van Bezwaar bemiddelt in ernstige conflicten en bestaat uit drie leden. Voorzitter is Mr. Ernst Numann.

Zie het [Reglement](#) van de Commissie van Bezwaar.

Raad van Advies

De Raad van Advies adviseert, gevraagd en ongevraagd, het instituut. Het bestaat uit zeven leden. Voorzitter is prof. dr. Juliette Walma van der Molen.

Vertrouwenspersoon

Iedereen die bij het Levisson Instituut is betrokken of daarvan in dienst is kan een beroep doen op de vertrouwenspersoon.

Bij de vertrouwenspersoon kun je terecht:

- met vragen over integriteit
- om (vermoedens van) schendingen te melden die je hebt waargenomen
- indien je slachtoffer bent van ongewenste omgangsvormen zoals onheuse bejegening, pesten, discriminatie, seksuele intimidatie, etc.

Zie voor meer informatie over de vertrouwenspersoon van het Levisson Instituut:

<https://levisson.nl/over-ons/vertrouwenspersoon/>

De vertrouwenspersoon, Marion Alhadeff, is bereikbaar via vertrouwenspersoon@verbond.eu

1.3 De rabbijnenopleiding in het kort

Het Levisson Instituut biedt de rabbijnstudenten een diepe kennis van het Jodendom en moedigt studenten aan zich bewuster te worden van de eigen Joodse identiteit, de Joodse wereld, maar ook hoe het Jodendom in de Nederlandse maatschappij staat.

Wij bieden een parttime opleiding. De meeste studenten hebben al een opleiding afgerond of zijn aan het werk. Sommigen hebben een gezin. Niet iedereen is in staat om fulltime een nieuwe studie te beginnen. Het Levisson Instituut kan geen studiebeurs aanbieden, maar kan wel op sommige vlakken financieel steunen.

De studie duurt gemiddeld vijf jaar, maar afhankelijk van de voorkennis en het tempo van studeren kan het traject ook korter of langer duren. Samen met de docent bepaalt de student op welke dagen er lessen worden gevolgd. Per week besteed je in beginsel gemiddeld 20 uur aan lessen en huiswerk. De lessen worden in principe gegeven in het gebouw van LJJ Amsterdam, maar ook online lessen via Zoom zijn in sommige gevallen mogelijk. Lessen door docenten in het buitenland gaan altijd via Zoom.

Het programma is ingedeeld in academische en beroepsvormende vakken, die een samenhang met elkaar vormen. Bijvoorbeeld door de studie van het Hebreeuws kan je primaire bronnen lezen, waarvan je weer gebruik kan maken in je derasjot (toespraken, preken). Een ander voorbeeld is de studie van responsa over een actueel onderwerp, zoals euthanasie, waarvan de kennis weer in het pastorale werk als rabbijn gebruikt kan worden.

De eigen Levisson bibliotheek staat elke student ter beschikking. Tijdens de studie ontwikkel de student zich tot beginnend rabbijn en leer hij/zij hoe je als rabbijn een gemeente kan leiden,

contact kunt maken met de diversiteit aan Joden die hij/zij tegenkomt en in de Joodse gemeenschap kan functioneren.

Als de student de studie heeft afgerond, ontvangt hij/zij tijdens een feestelijke, openbare bijeenkomst de semicha, waarna hij/zij zich officieel rabbijn mag noemen. De semicha van het Levisson Instituut is een wereldwijd erkende rabbinale bevoegdheid. Als rabbijn kan je je op allerlei manieren gaan inzetten voor Progressief-Joods Nederland.

1.4 De rollen van een rabbijn

Het werk van rabbijn bestaat uit verschillende rollen, waarin hij/zij zich profileert. De rabbijnenopleiding bij het Levisson Instituut leidt de student op in deze rollen, waarvan de studieonderdelen vaak op meerdere rollen tegelijkertijd betrekking hebben.

1. Leider

De leider is een verbinder en een netwerker, en beschikt over sterke sociale en communicatieve vaardigheden. Hij/zij kan samenwerken met collega-rabbijnen, besturen, personeel, vrijwilligers, het Verbond. Hij/zij kan de gemeenschap vertegenwoordigen in het Joods rabbinaal werkveld, in organisatievormen zoals het College van Rabbijnen, de European Union for Progressive Judaism (EUPJ), de World Union for Progressive Judaism (WUPJ), de European Rabbinic Assembly (ERA) en andere maatschappelijke gremia. Hierbij is hij/zij in staat om de dialoog aan te gaan en/of op te bouwen buiten de Liberaal Joodse gemeenschap.

2. Begeleider

Een rabbijn kan mensen begeleiden in de vorm van pastorale en geestelijke zorg. Het bijstaan van mensen in momenten van kwetsbaarheid, verlies, levensvragen en ook hun spirituele zoektocht, is een van de belangrijkste werkzaamheden van een rabbijn. Het gaat om levens- en zingevingsvragen. Vaak worden geen pasklare antwoorden gegeven, maar de rabbijn ondersteunt mensen bij het hervinden van richting, betekenis en innerlijke rust.

3. Voorganger

De voorganger kan diensten op sjabbat en de feestdagen leiden, waarbij hij/zij tevens samenwerkt met de chazan, gabbai en sjammasj. Ook is hij/zij in staat bar mitswa's, lewajot, choepot en andere rituelen voor te bereiden en te leiden. Hij/zij heeft kennis van de rabbijnse literatuur en is taalvaardig en geeft op inspirerende wijze toespraken (derasjot).

4. Leraar

De leraar kan lesgeven aan mensen van verschillende leeftijden, individueel en in groepsverband. Hij heeft kennis van vele aspecten van het jodendom, zoals rabbijnse literatuur, halacha, liturgie, Joodse geschiedenis.

5. Halachist

De halachist kan beslissen op basis van de halacha en kan actief deelnemen aan het College van Rabbijnen en het Beth Din om een vraagstuk binnen de hedendaagse Progressief-Joodse gemeenschap te beoordelen.

6. Denker

De denker heeft een academisch en analytisch denkvermogen. Hij/zij heeft een Liberaal-Joods perspectief op levensbeschouwelijke, ethische en maatschappelijke vraagstukken, met in achtneming van de halacha. Hij/zij heeft inzicht in en kan reflecteren op de eigen ontwikkeling, persoonlijke motivatie en invulling van de functie van rabbijn.

1.5 Het studieprogramma in het kort

Het studieprogramma bestaat uit academische en beroepsvormende vakken. De academische vakken bevatten taalvaardigheid (Hebreeuws en Aramees), rabbinale literatuur, halacha, liturgie (achtergrond), Joodse geschiedenis en Joodse filosofie. Los van de inhoud gaat het hier ook om conceptueel denken en het aanscherpen van je analyserend vermogen. De vakken worden gedoceerd door docenten met een academische achtergrond, die expert zijn op hun vakgebied.

Bij de beroepsvormende vakken moet gedacht worden aan de liturgie in de praktijk (hoe leid je diensten), gesprekstraining, professionele houding, werkveldverkenning, achtergronden van familieverbanden, omgaan met besturen en gemeenschap, dialoog met andere religies. Veel van deze onderwerpen zijn gevat in diverse stages. Bij deze studieonderdelen speelt zelfsturing, leringtrekken uit eigen ervaringen en eigen inzicht een grote rol, met als doel dat je jezelf in toenemende mate profileert als (beginnend) rabbijn. Deze vakken worden gedoceerd door docenten uit de praktijk, waaronder rabbijnen.

De rabbijnenopleiding bestaat dus uit vakken waarmee diepgaande kennis wordt opgedaan, maar waarbij ook allerlei vaardigheden worden aangeleerd en waarin aandacht is voor je eigen houding als mens en als toekomstig rabbijn. Door de combinatie van deze studieonderdelen ontwikkelt de student zich tot een competente, religieuze professional. Het is aan de afgestudeerde rabbijn om te bepalen waarin hij/zij zichzelf daarna verder wil bekwamen.

Toetsing

Alle studievakken worden getoetst. Dat kan zijn aan de hand van een tentamen, schriftelijk of mondeling, een presentatie, essay of een evaluatiegesprek. Voor elk studieonderdeel dat met een cijfer wordt beoordeeld dient minimaal een 5,5 te worden behaald, voor de scriptie een 6,0. Er zijn ook studieonderdelen die met een voldaan of niet voldaan worden beoordeeld.

Herkansen van een tentamen is mogelijk bij een onvoldoende of het oordeel niet voldaan. Het onderdeel kan 1x herkanst worden binnen hetzelfde semester. Een voldoende of voldaan kan niet herkanst worden.

De studieresultaten per onderdeel hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Daarna komen de behaalde resultaten te vervallen.

Als afsluiting van de studie schrijft de student een scriptie op academisch MA niveau, die beoordeeld wordt door de twee beoordelaars van de scriptie. Daarna presenteert de student zijn scriptie aan de Eindgesprekscommissie en wordt met de student over zijn/haar persoonlijke ontwikkeling als rabbijn gesproken, waarna de officiële rabbinale benoeming (semicha) plaats kan vinden.

Fraude en plagiaat

Van studenten wordt verwacht dat zij volledig zelfgeschreven werk inleveren. Het inleveren van werk dat tot stand is gekomen door gebruik van AI-programma's zoals ChatGPT is daarom niet toegestaan en kan aangemerkt worden als fraude. Het overnemen van andermans ideeën, teksten of onderzoek zonder correcte bronvermelding en dit presenteren als eigen werk is plagiaat. In geval van fraude en plagiaat bepaalt de Examencommissie of er een passende sanctie opgelegd zal worden, inclusief de mogelijkheid van het beëindigen van de inschrijving van de student aan de instelling.

Niet-professioneel en/of grensoverschrijdend gedrag

Bij niet-professioneel en/of grensoverschrijdend gedrag door de student wordt dit aan de decaan voorgelegd, die het in het Management Team en met de studiecoach bespreekt. Hierna volgt een gesprek met de student. In geval van herhaald niet-professioneel en/of grensoverschrijdend gedrag zal de decaan het aan de Commissie van Bezwaar voorleggen en kan de student het vervolgen van de studie worden ontzegd.

De opleiding in een oogopslag

De opleiding bestaat in beginsel uit de volgende vakken per leerlijn. Dit is een blauwdruk aan de hand waarvan het traject van elke student wordt ingevuld. Het definitieve studieprogramma wordt elk jaar bekend gemaakt in de zomer voorafgaand aan het nieuwe academische jaar.

Leerlijnen in kleur

Taalvaardigheid	Tora en traditie	Halacha	Liturgie
Geschiedenis	Filosofie	Relig.verscheidenheid	Praktijk
Comm. vaardigheden	Psychosociale kennis	Pers. ontwikkeling	Scriptie

Jaar 1	Jaar 2	Jaar 3	Jaar 4	Jaar 5
Hebreeuws	Aramees	Liturgie (achtergrond)		
Tenach I en II	Midrasj	Parsjanoet	Responsa	
Rabbijnse teksten (Misjna)	Rabbijnse teksten (Inleiding Talmoed)	Rabbijnse teksten (Talmoed thema's)	Rabbijnse teksten (Talmoed en halachische teksten)	Rabbijnse teksten (Talmoedverdieping)
Liberaal Jodendom	Geschiedenis	Christendom	Islam	Scriptie
Geschiedenis	Filosofie I	Filosofie II	Joodse ethiek	
Levencyclus Verscheiden- heid kehilla	Werkveldver- kenning		Derasjot	
Emoena	Gespreks- training	Spreeken in het openbaar	Didactiek	
Snuffelstage	Stage / Practical rabbincs	Stage Supervisie	Stage Supervisie	Stage College van Rabbijnen en Beth Din

2. Algemene informatie

2.1 Toelatingscriteria

De formele toelatingseisen voor de rabbijnopleiding zijn:

- Een Bachelor of een gelijkwaardige opleiding of een VWO-diploma en professionele ervaring die ervan getuigt dat de kandidaat zich de materie eigen kan maken.
- Een aantoonbare betrokkenheid bij het liberale jodendom (Liberaal, Reform, Progressief, Conservative, Reconstructionist).
- Goede kennis van de Nederlands-Joodse gemeenschap.
- Vloeiend in de Nederlandse taal, mondeling en schriftelijk (niet Nederlandstaligen niveau Staatsexamen NT2).
- Kennis van Hebreeuws op gevorderd niveau (minimaal ulpan rama gimel/dalet).
- Ervaring in een leidende rol aan groepen en/of met lesgeven.
- Wie met een niet-Joodse partner samenleeft, kan in principe worden toegelaten tot de opleiding. Wel wordt de persoon geacht in een Joodse sociale omgeving te leven.

Toelatingsprocedure

I. De kandidaat

1. schrijft een aanmeldingsbrief waarin hij/zij de motivatie en geschiktheid voor de opleiding beschrijft.
2. stuurt bij de aanmeldingbrief mee:
 - a) een curriculum vitae, met daarin ook een overzicht van eerder gevolgde opleidingen en cursussen die relevant zijn voor deze opleiding
 - b) referentiebrieven van minimaal twee rabbijnen

De brief wordt gestuurd aan de decaan via contact@levisson.nl

II. De kandidaat

1. heeft een kennismakingsgesprek met de decaan en directeur van het Levisson Instituut, waarin uitleg wordt gegeven op vragen van de kandidaat over de opleiding.
2. maakt een Hebreeuwse diagnostische toets op het niveau van kita gimel (B1/B2 niveau), aan de hand waarvan de kandidaat zijn/haar deficiënties in kaart brengt. De kandidaat is zelf verantwoordelijk voor het wegwerken van deze deficiënties. Het Levisson Instituut kan bemiddelen in het zoeken van een docent.
3. spreekt met de Toelatingscommissie over het hoe en waarom hij/zij de opleiding wil volgen en wat de verwachtingen en doelstellingen van de kandidaat zijn. De commissie beoordeelt de geschiktheid van de kandidaat en besluit over de toelating.

2.2 Kosten

Het jaarlijkse collegegeld bedraagt € 1500 (studiejaar 2025-2026). Dit bedrag kan in de toekomst worden gewijzigd.

Als een student aan het eind van de studie een aantal maanden langer dan het voorafgaande jaar studeert, wordt het collegegeld pro rato berekend.

Het Instituut biedt de studenten financiële steun:

- De kosten van een cursus, seminar, studie, congres, zijnde geen onderdeel van de studie, maar wel passend in de opleiding, worden deels door het Instituut betaald. Levisson betaalt de cursus-, reis- en verblijfskosten met een maximum van € 1.000 per jaar.
- Boeken en abonnementen die verband houden met de studie, worden vergoed tot een maximum van € 250 per jaar.
- Reiskosten binnen Nederland in verband met de studie vergoedt het Instituut met een maximum van € 500 per jaar.

2.3 Studielast

De Levisson rabbinopleiding is een deeltijdopleiding, die gemiddeld vijf jaar duurt. In beginsel besteedt een student gemiddeld 20 uur per week aan de studie. Deze uren bestaan uit lessen met de docent en het huiswerk dat gedaan moet worden. Voor de stages dienen apart uren te worden vrijgemaakt.

Voor elke student aan de rabbinopleiding wordt maatwerk geleverd. Aan de hand van de eerder opgedane kennis en ervaring van de student wordt gekeken of hij/zij vrijstelling voor bepaalde vakken krijgt.

In overleg met de studenten en docenten worden afspraken gemaakt over de dagen en tijden waarop les wordt gegeven.

2.4 Vrijstellingen

De student kan een gemotiveerd verzoek tot vrijstelling voor een bepaald vak indienen:

1. De student dient een gemotiveerd verzoek in bij de Examencommissie.
2. De commissie raadpleegt vervolgens de docent die verantwoordelijk is voor de cursus in kwestie.
3. De docent geeft aan of de leerdoelen op de door de student aangedragen wijze (bijv. elders gevolgde cursus, opgedane ervaring) al dan niet behaald zijn.
4. De uitslag van dit overleg wordt door de Examencommissie aan de student in kwestie medegedeeld.

2.5 Studiebegeleiding

De student heeft tijdens de hele studie een studiebegeleider, die regelmatig de voortgang en de planning van de studie en de ontwikkeling van de student bespreekt. Tijdens de stageperiode krijgt de student ook een stagebegeleider (vaak een rabbijn) en daarnaast een supervisor (tijdens de stage in jaar 3 en 4),

2.6 Beoordeling tentamens

Docenten/examinatoren

- Een docent/examinator is vakbekwaam. De geschiktheid wordt beoordeeld door het MT.

- De examinatoren zijn verantwoordelijk voor de organisatie, vorm en inhoud van de tentamens, verslagen, scriptie.
- De eindbeoordeling van een tentamen (of verslag, scriptie) wordt vastgesteld door de examinerator.
- Bij het afnemen van een mondeling tentamen kan dit worden opgenomen (via Zoom of telefoon) zodat indien nodig een tweede examinerator kan beoordelen.
- De student levert na het afronden van een vak, een evaluatieformulier over de docent/examinerator in bij de directeur van het instituut.

Vaststellen uitslag

- De examinerator stelt de uitslag vast. De wijze van beoordeling is zodanig dat de student, de Examencommissie en de Opleidingscommissie kunnen nagaan hoe de uitslag tot stand is gekomen.
- De eindbeoordeling wordt in de vorm van een tentamenbriefje ingediend bij de directeur van het instituut.

3. Protocol afronding opleiding

3.1 Protocol rabbinale scriptie

Begeleiding

1. De rabbijnstudent schrijft als afronding van zijn opleiding een scriptie met ondersteuning van een begeleider, die tevens eerste beoordelaar is, en een tweede beoordelaar.
2. De eerste beoordelaar moet academisch gekwalificeerd zijn, blijkend uit een permanente aanstelling aan een erkende universiteit of door de emeritus-status van een erkende universiteit. De tweede beoordelaar moet een expert zijn in het onderwerp, maar hoeft niet gepromoveerd te zijn.

Onderwerpskeuze

3. Met toestemming van de Opleidingscommissie kiest de student een onderwerp en een eerste en tweede scriptiebeoordelaar, passend bij het onderwerp.
4. De eerste en tweede beoordelaar moeten instemmen met het onderwerp en de onderzoeksvraag.

Opzet scriptie

5. De student maakt een studieplan, waarin hij/zij zijn/haar aanpak uitlegt. Ook voegt hij/zij een lijst toe met primaire bronnen en een basislijst van secundaire literatuur. Tevens wordt een overzicht en tijdschema van de verschillende hoofdstukken voorgelegd.
6. Na goedkeuring van het plan en het overzicht door de eerste begeleider/beoordelaar, kan de student met het werk beginnen.
7. In de scriptie moet de student aantonen primaire teksten in het Hebreeuws te kunnen hanteren.
8. De scriptie heeft een lengte van ca. 18.000 woorden, met een marge van 20% meer of minder woorden.
9. De taal van de scriptie is Nederlands of Engels.
10. De titelpagina van de scriptie moet bevatten: de naam van de student, de titel, de datum en de namen van de eerste en tweede begeleider.

11. Elke scriptie moet in het begin een inhoudsopgave bevatten en aan het eind een bibliografie, systematisch gerangschikt volgens een door de eerste begeleider goedgekeurde methode.

12. Voetnoten moeten volgens een academisch geaccepteerde methode zijn en door de eerste begeleider/beoordelaar goedgekeurd.

13. De scriptie mag alleen illustraties bevatten als die functioneel zijn en niet louter als decoratie. Dit geldt ook voor de titelpagina.

Begeleiding scriptie

14. De eerste begeleider leest elk voorgelegd hoofdstuk en geeft er commentaar op. De hoofdstukken moeten daarom per stuk worden voorgelegd.

15. Als het schrijven voltooid is, legt de student de hele concept-scriptie voor ter goedkeuring.

16. Na goedkeuring door de eerste begeleider, wordt de concept scriptie overhandigd aan de tweede beoordelaar. Die heeft vier weken de tijd om conceptscriptie te beoordelen en aanbevelingen te doen.

17. De student krijgt vervolgens twee weken de tijd om de aanbevelingen te verwerken

Beoordeling

18. De eerste en tweede beoordelaar geven onafhankelijk van elkaar een cijfer. Het cijfer van de eerste en de tweede beoordelaar worden bij elkaar opgeteld en door twee gedeeld. Als beide beoordelaars het eens zijn over het definitieve cijfer, wordt dit aan de Eindgesprekscommissie (zie hieronder bij 26) gemeld. Het eindgesprek heeft geen invloed op het cijfer van de scriptie,

19. Als de cijfers van de beoordelaars meer dan twee punten verschilt, dan wordt door de Eindgesprekscommissie een derde beoordelaar aangewezen. Het cijfer komt dan als volgt tot stand: Het cijfer van de drie beoordelaars worden bij elkaar opgeteld en door drie gedeeld.

20. Als een van de twee beoordelaars een onvoldoende heeft gegeven wordt door de Eindgesprekscommissie een derde beoordelaar aangewezen. Bij een tweede onvoldoende wordt het per definitie een onvoldoende.

21. De scriptie moet alleen door de student zijn geschreven. Het is verboden om het samen met iemand anders te schrijven. Plagiaat wordt gedefinieerd als de handeling om het werk of idee van iemand anders te nemen en het door te laten gaan als eigen werk, opzettelijk of onopzettelijk, zonder een passende erkenning van de gebruikte bronnen of een duidelijke indicatie van welk deel het eigen werk is en welk deel het werk van een ander is. Ook het gebruik van AI-programma's is niet toegestaan.

Als een student plagiaat heeft gepleegd, bepaalt de Examencommissie of er een passende sanctie opgelegd zal worden.

Criteria beoordeling

22. Er zijn vaste criteria voor de evaluatie van de scriptie en de bepaling van het cijfer.

23. De criteria bevatten de volgende onderdelen:

A. Opzet en inkadering onderzoek

B. Uitvoering onderzoek

C. Organisatie

D. Taal

D. Presentatie

E. Zelfstandigheid

De criteria voor beoordeling worden bij aanvang van het traject gedeeld met de student. Die beoordeling vindt plaats conform de specificatie en weging zoals vastgelegd in het scriptiebeoordelingsformulier, en becijferd volgens de daar genoemde kwalificaties. Eerste en tweede beoordelaar vullen elk onafhankelijk van elkaar een scriptiebeoordelingsformulier in, om vervolgens tot een gemiddeld eindcijfer te komen.

3.2 Eindgesprek

24. De definitieve scriptie moet in vier gebonden exemplaren aan de Eindgesprekscommissie (zie hieronder bij 26) worden overhandigd. Een gebonden en een digitale versie dient beschikbaar te worden gesteld aan het Levisson Instituut.

25. De student geeft een presentatie over zijn/haar scriptie. De Eindgesprekscommissie bediscussieert vervolgens de scriptie met de student en bespreekt zijn/haar ontwikkeling tot rabbijn, als afsluiting van de hele opleiding. Het eindgesprek heeft geen invloed op het cijfer van de scriptie. De presentatie van de scriptie en het eindgesprek worden beoordeeld met “aan verplichtingen voldaan”.

De datum van de beoordeling wordt door de Eindgesprekscommissie bepaald in overleg met de student.

26. De Eindgesprekscommissie bestaat uit: de eerste en tweede beoordelaar, voorzitter van de Opleidingscommissie, en de decaan.

Bij de verdediging van de scriptie kan publiek aanwezig zijn, tenzij de student anders verzoekt en de Eindgesprekscommissie hiermee instemt.

27. De student hoort na de verdediging het besluit van de Eindgesprekscommissie en het eindcijfer.

28. Na het eindgesprek volgt de semicha.

4. Het studieprogramma

4.1 ACADEMISCH PROGRAMMA

4.1.1 Leerlijn Taalvaardigheid

De leerlijn Taalvaardigheid bestaat uit het leren van de grammatica en vertalen van de diverse vormen van het Hebreeuws en Aramees en het lezen van de bijbehorende literaire teksten. De leerlijn gaat ervan uit dat een student bij aanvang Modern Hebreeuws beheerst op niveau gimel en dalet (zie toelatingscriteria). Als er deficiënties zijn op dit gebied kan de opleiding in sommige gevallen aanvullend onderwijs faciliteren.

Bijhorende rollen

- Primair: Voorganger
- Secundair: Leraar

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Bijbels Hebreeuws
2. Rabbijns Hebreeuws
3. Aramees

Eindoelen

1. De student heeft grondig kennis van de grammatica, lees- en vertaalvaardigheid van teksten en inzicht in de verschillende literaire genres van Bijbels Hebreeuws en Rabbijns Hebreeuws.

2. De student heeft een lees- en vertaalvaardigheid van het Aramees en kan verschillende taalstadia onderscheiden.

Vak 1 Bijbels Hebreeuws

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de kenmerken van de Bijbels Hebreeuwse grammatica, met nadruk op de morfologie van het werkwoord en de syntaxis, met name woordvolgorde en pragmatiek.
2. kan de student gemiddeld moeilijke proza- en poëtische teksten lezen en vertalen.
3. kan de student vlot werken met de Biblia Hebraica Stuttgartensia (kritisch apparaat, masora ketana), woordenboek en grammatica.
4. herkent de student de verschillende literaire genres, hun kenmerken (verhaaltechnieken, poëtica, type scenes e.d.), hun historische achtergronden en hun doorwerking in liturgie en literatuur.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 2 uur per week

Totaal: 100 uur

Toetsing

Mondeling en schriftelijk

Vak 2 Rabbijns Hebreeuws

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de kenmerken van de Rabbijns Hebreeuwse grammatica.
2. kan de student typisch Rabbijns Hebreeuwse vormen herkennen en verklaren, en de Bijbelse equivalenten aanwijzen.
3. kan de student teksten in Rasjischrift lezen.
4. herkent de student de verschillende literaire genres en hun kenmerken en kan die vertalen, zoals Misjna, Midrasj, Tosefta en religieuze teksten.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 2 uur per week

Totaal: 100 uur

Toetsing

Mondeling en schriftelijk

Vak 3 Aramees

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de basisgrammatica van het Aramees en de belangrijkste verschillen met het Hebreeuws.
2. kan de student Bijbels Aramees, Targoemim, en liturgische teksten lezen en vertalen.
3. kan de student Joods Palestijns Aramees (Talmoed Jeroesjalmi, aggadische midrasjiem) lezen en vertalen.
4. kan de student Joods Babylonisch Aramees (Talmoed Bavli) lezen en vertalen.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 5 x 1 uur

Totaal: 50 uur

Toetsing

Schriftelijk

4.1.2 Leerlijn Tora en Traditie

De leerlijn Tora en Traditie richt zich op het vergaren van kennis over Tenach, zijn structuur en de verschillende literaire genres, en op Joodse bijbelcommentaren om te kunnen toepassen op het interpreteren van Tenach, bijvoorbeeld bij het schrijven van een derasja.

Bijhorende rollen

- Primair: Voorganger
- Secundair: Leraar

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Tenach I
2. Tenach II
3. Midrasj
4. Parsjanoet

Eindoelen

1. De student herkent de verschillende genres en thema's in Tenach en leert aan de hand van latere bronnen verschillende interpretaties van de teksten.
2. De student kan homiletische en exegetische midrasjiem lezen, vertalen en interpreteren.
3. De student kent de eigenschappen van de rabbijnse hermeneutiek.
3. De student kan middeleeuwse (11-13e eeuw) bijbelcommentaren lezen, vertalen, interpreteren en onderling vergelijken.
4. De student kan zijn kennis van Tenach, Midrasj en Parsjanoet toepassen bij de interpretatie van Tenach, in contemporaine theologische en ethische debatten, en bij het schrijven van een derasja.

Vak 1 Tenach I

Dit vak bestaat uit het lezen van teksten in Tenach, uitgaande van verschillende thema's.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student teksten in Tenach lezen, vertalen, literair analyseren en thematisch interpreteren.
2. kan de student latere bronnen, zoals Misjna, Midrasjiem en Talmoed, hanteren bij het thematisch analyseren van Tenach.

Docent

Rabbijn Galia Sadan

Studiebelasting

Contacturen: 10x 1-2 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Mondelinge presentatie.

Vak 2 Tenach II

Dit vak geeft een overzicht van de boeken van Tenach, hun oorsprong, de huidige context en enkele klassieke perspectieven, waarbij de teksten gelezen worden aan de hand van diverse methoden, incl. de historische en modern kritische benaderingen.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student de Hebreeuwse Bijbel in zijn brede context van het oude Nabije Oosten situeren.
2. kent de student de methoden en controversen van de moderne bijbelkritiek.
3. kan de student zijn kennis van Tenach, Midrasj en Parsjanoet toepassen bij de interpretatie van Tenach, in contemporaine theologische en ethische debatten, en bij het schrijven van een derasja.

Docent

Prof. dr. Jonathan Stökl

Studiebelasting

Contacturen: 10x 1 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Paper en een take-home tentamen

Vak 3 Midrasj

In dit vak maakt de student kennis met de verschillende midrasjiem in de rabbijnse literatuur.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student verschillende typen midrasjim lezen, vertalen en analyseren.
2. kan de student verschillende typen midrasj onderscheiden.
2. kent de student de specifieke kenmerken van de rabbijnse hermeneutiek, terminologie, 'theologie' en kijk op Tora.
4. begrijpt de student functie midrasj halacha in relatie tot de Misjna en kan hij verschillende typen van aggada onderscheiden.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 5x 2 uur

Totaal: 50 uur

Toetsing

Schriftelijk

Vak 4 Parsjanoet

In dit vak maakt de student kennis met de voornaamste middeleeuwse Joodse bijbelcommentaren.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student Middeleeuws-Hebreeuwse teksten lezen, vertalen en analyseren.
2. beheerst de student het Rasjischrift.
3. kent de student de verschillen en overeenkomsten van de voornaamste middeleeuwse (11-13e eeuw) bijbelcommentaren, hun historische en intellectuele achtergronden en manier van commentaar geven.
4. begrijpt de student de commentaren als een reactie op de voornaamste problemen op filosofisch, theologisch en wetenschappelijk gebied die voortkomen uit de Hebreeuwse Bijbel.
5. kan de student zijn kennis van de middeleeuwse Joodse bijbelcommentaren toepassen bij het interpreteren van Tenach.

Docent

Prof. dr. Lieve Teugels

Studiebelasting

Contacturen: 8 x 2 uur

Totaal: 40 uur

Toetsing

Schriftelijk: derasja met daarin parsjanoet verwerkt

4.1.3 Leerlijn Halacha

In de leerlijn Halacha wordt ingegaan op de halachische aspecten van het Jodendom, zowel via de Talmoed als via de Responsa literatuur, waarbij de nadruk ligt op het Liberaal Jodendom.

Bijhorende rollen

- Primair: Halachist
- Secundair: Leider
- Tertiair: Voorganger

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Talmoed
2. Moderne responsa

Eindoelen

1. De student kan teksten lezen en historische verbanden leggen, weet de weg in relevante rabbijnse literatuur en halachische regels, die samenhangen met een Talmoedisch onderwerp, en hoe die in de Progressief-Joodse praktijk zijn toe te passen.
2. De student kent de moderne klassieke en progressieve Responsaliteratuur en kan een vraagstuk in de hedendaagse Progressief-Joodse gemeenschap beoordelen.

Vak 1 Talmoed

Het vak Talmoed bevat:

In jaar 1 Rabbijnse teksten: Misjna

In jaar 2 Inleiding Talmoed

In jaar 3 Diverse thema's

In jaar 4 Talmoed met liberale thema's en halachische teksten (Risjoniem en Acharoniem)

In jaar 5 Individuele verdieping

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. herkent de student de klassieke halachische literatuur en het denken van de rabbijnen in het premoderne Jodendom.
2. kent de student (enkele) centrale onderwerpen in de Talmoed en discussies erin.
3. kan de student een soegia in kleinere bouwstenen opdelen.
4. kan de student relevante rabbijnse literatuur opzoeken, die samenhangt met een Talmoedische soegia of onderwerp.
5. kan de student verschillende codices en hun insteek vergelijken.
6. kan de student de klassieke standpunten aan de eigen Joodse liberale traditie relateren.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 2 uur per week

Totaal: 100 uur

Toetsing

Schriftelijk: take-home tentamens

Vak 2 Moderne responsa

Met het bestuderen van responsa wordt gekeken naar hedendaagse onderwerpen door de lens van de Joodse wet en Progressief-Joodse praktijk en theologie.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student moderne en hedendaagse responsa lezen en analyseren en weet waar die te vinden zijn.
2. kan de student zijn/haar kennis uit de Talmoed en klassieke halachische literatuur toepassen op problemen uit de praktijk.
3. kan de student typische en atypische dilemma's uit de praktijk benoemen.
4. kan de student een responsum schrijven in het kader van het beleid van de Progressief-Joodse gemeenschap.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 10 x 1 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Schriftelijk: een responsum (1500 woorden)

4.1.4 Leerlijn Liturgie

In de leerlijn Liturgie worden de achtergronden van de liturgie binnen het Progressief Jodendom besproken. Hoe zit de sieder in elkaar, waarom worden bepaalde gebeden wel of niet gezegd. Hoe de liturgie in de praktijk wordt toegepast is geen onderdeel van deze leerlijn.

Bijhorende rollen

- Primair: Voorganger

De leerlijn bestaat uit het vak

1. Liturgie (achtergrond)

Einddoel

De student begrijpt de verschillen tussen traditionele en progressieve diensten, in het bijzonder de Nederlandse liberale traditie en is in staat theologische aspecten in liturgische teksten te analyseren.

Vak 1 Liturgie (achtergrond)

Leerdoelen

Na het volgen van de module

1. herkent de student de teksten en hun theologische ideeën in de traditionele gebedenboeken, de Nederlandse liberale en andere progressieve gebedenboeken.

2. weet de student waarom een specifieke tekst op een bepaalde plaats in de liturgie staat en wat de tekst betekent.
3. kan de student theologische aspecten van liturgische teksten evalueren.
4. kent de student de verschillen tussen traditionele en progressieve diensten en leert de specifieke aspecten van de Nederlandse liberale traditie.

Docent

Dr. Annette Boeckler

Studiebelasting

Contacturen: 12x 1,5 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Schriftelijk: Essay

4.1.5 Leerlijn Geschiedenis

De leerlijn Geschiedenis behelst de Joodse geschiedenis in het algemeen en die van Nederland in het bijzonder. De geschiedenis van het Liberaal Jodendom, in het algemeen en in Nederland, krijgt daarbij afzonderlijke aandacht.

Bijhorende rollen

- Primair: Leraar
- Secundair: Voorganger

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Liberaal Jodendom
2. Joodse geschiedenis algemeen
3. Joodse geschiedenis van Nederland
4. Joodse historiografie

Eindoelen

1. De student kent de grondlijnen van de Joodse geschiedenis en is vertrouwd met verschillende interpretaties daarvan.
2. De student kan de historische, culturele en ideologische achtergronden van de voornaamste hedendaagse Joodse stromingen duiden, met nadruk op het Liberale Jodendom.
3. De student kent de grondlijnen van de Nederlands-Joodse geschiedenis en is in staat om te reflecteren op de relevante ervan op hedendaagse kwesties met het oog op de Nederlandse maatschappij en de Nederlands-Joodse gemeenschap.
4. De student beheerst de debatten over de verhouding geschiedenis en herinnering en kan deze toepassing in de context van het levende Liberale Jodendom.

Vak 1 Liberaal Jodendom

Introductie in de geschiedenis van het mondiale Liberale Jodendom, met specifieke aandacht voor de geschiedenis van het Nederlandse Liberale Jodendom en de specifieke rol die een liberale rabbijn daarin heeft. De ontwikkeling van het Liberale Jodendom wordt daarbij gepositioneerd in de bredere omgang van Joden met de moderniteit, wat resulteert in

overeenkomsten en verschillen met andere Joodse stromingen zoals de orthodoxie en het Conservative Jodendom. Ook wordt aandacht besteed aan theologische, liturgische en halachische verschillen en overeenkomsten.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module:

1. kent de student de hoofdlijnen van de geschiedenis van het ontstaan en de ontwikkeling van het mondiale Liberaal Jodendom.
2. kent de student de hoofdlijnen van de geschiedenis van het ontstaan en de ontwikkeling van het Liberaal Jodendom in Nederland.
3. kent de student het Liberaal Jodendom aan de hand van de beschreven rollen van de rabbijn (zie boven 1.4) en kan hij/zij de theologische, liturgische en halachische eigenheid van het liberale Jodendom positioneren te midden van het bredere landschap van Joodse religieuze stromingen in de moderniteit, waaronder orthodoxie en Conservative Jodendom.

Werkvorm

Aan de hand van teksten en discussie wordt het Liberaal Jodendom in vijf lessen vanuit de rollen van een rabbijn bekeken:

1. Algemene historische inleiding
2. Wat is een liberale leraar en een liberale halachist?
3. Wat is een liberale denker en een liberale voorganger?
4. Wat is een liberale leider en een liberale begeleider?
5. Case studies liberale theologie

Docenten

Verschillende docenten en rabbijnen

Studiebelasting

Contacturen: 5 x 2 uur

Totaal: 50 uur

Toetsing

Schriftelijk: Essay van 3000 woorden

Vak 2 Joodse geschiedenis algemeen

Overzicht van de voornaamste onderwerpen in de Joodse geschiedenis tot heden.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module:

1. kent de student een *grand narrative* van de Joodse geschiedenis en religie en is hij in staat zelfstandig episoden en gebeurtenissen in de Joodse geschiedenis vanuit dit grotere geheel te duiden.
2. kan de student de verschillende manieren waarop Joodse identiteit is geduid en vormgegeven zelfstandig duiden en de continuïteiten en discontinuïteiten die hieruit resulteren vruchtbaar maken voor hedendaagse debatten.
3. Kent de student de historische, culturele en ideologische achtergronden van de voornaamste hedendaagse Joodse stromingen.

Docent

Prof. dr. Bart Wallet

Studiebelasting

Contacturen: 10x 2 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Mondeling en/of schriftelijk

Vak 3 Joodse geschiedenis van Nederland

Overzicht van de Nederlands-Joodse geschiedenis van de 16e tot begin 21e eeuw, met nadruk op:

- De ontwikkeling van een Nederlands-Joodse identiteit
- Ontwikkeling van organisatie en structuur van Joods Nederland
- Transnationale Joodse netwerken en verbanden
- Verwevenheid met algemeen-Nederlandse geschiedenis

Leerdoelen

Na het volgen van deze module:

1. kan de student belangrijke gebeurtenissen en periodes in de Nederlands-Joodse geschiedenis analyseren.
2. kan de student de Nederlands-Joodse geschiedenis vergelijken met Joodse gemeenschappen in andere landen.
3. kan de student kritisch reflecteren op de complexe relatie tussen de Joodse gemeenschap en de Nederlandse samenleving en dit vruchtbaar maken voor de positionering van de Liberaal-Joodse gemeenschappen.
4. kan de student de betekenis van de Nederlands-Joodse gemeenschap voor de Nederlandse cultuur, kunst, wetenschap, politiek en economie beoordelen.
5. kan de student reflecteren op de relevantie van de Nederlands-Joodse geschiedenis voor hedendaagse kwesties, zoals religieuze diversiteit, discriminatie en inclusie en dit toepassen binnen de context van de Liberaal-Joodse gemeenschappen.

Docent

Prof. dr. Bart Wallet

Studiebelasting

Contacturen: 10x 2 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Mondeling en/of schriftelijk

Vak 4 Joodse historiografie

Bekendheid met het corpus van Joodse historische teksten en met de dominante historische concepten in het Jodendom, van Tenach tot contemporaine historische debatten. Inhoudelijke verdieping over het debat tussen geschiedenis en herinnering en toepassing van historische en herinneringsvragen in de context van het levende Liberale Jodendom.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module:

1. kan de student klassieke en contemporaine Joodse historische teksten zelfstandig lezen en vruchtbaar maken voor het contemporaine Liberale Jodendom.
2. kan de student participeren in debatten over historische feiten, interpretaties en de rol van herinnering bij de vormgeving van de Joodse identiteit.
3. kan de student kritisch nadenken over historische en herinneringsvragen binnen de context van het Liberale Jodendom en dat ook zelfstandig toepassen met het oog op de Liberaal-Joodse gemeenschappen in Nederland.

Docent

Prof. dr. Bart Wallet

Studiebelasting

Contacturen: 10x 2 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Schriftelijk: Essay (5.000-7.000 woorden)

4.1.6 Leerlijn Filosofie

De leerlijn Filosofie bestaat uit het leren kennen van de ideeën van moderne Joodse filosofen vanaf Spinoza, sociaal-politieke denken en ethiek in het Jodendom.

Bijhorende rol

- Primair: Denker

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Filosofie I: Moderne Joodse filosofie
2. Filosofie II: Sociaal-politiek denken
3. Joodse ethiek

Einddoel

De student is in staat kritisch na te denken over en te reageren op filosofische vragen in de moderne Joodse filosofie en is in staat deze schriftelijk en mondeling te presenteren.

Vak 1 Filosofie I: Moderne Joodse filosofen

Kritisch nadenken, schrijven en praten aan de hand van filosofische teksten van moderne Joodse filosofen over vragen zoals “wat is God?”; “wat is de waarde van de Joodse traditie?” en “wat is goed en kwaad?”

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de belangrijkste vraagstukken, thema's, visies en argumenten van de meest invloedrijke moderne Joodse denkers.
2. kent de student de geschiedenis van de Joodse filosofie.
3. kan de student wijsgerige teksten lezen, analyseren, vooronderstellingen onderzoeken en filosofisch schrijven.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 8x 2 uur

Totaal: 80 uur

Toetsing

Schriftelijk: Essay (5000 woorden)

Vak 2 Filosofie II: Sociaal-politiek denken

De teksten die gelezen worden, gaan over vragen als: wie hoort tot de gemeenschap, veranderende patronen in de autoriteit in de gemeenschap in verschillende tijden, sociale hiërarchie, de houding tot niet-Joden en een niet-Joodse regering, de religieuze betekenis van de staat Israël, Israël als een Joodse én democratische staat.

Leerdoel

Na het volgen van deze module

1. kent de student klassieke en moderne teksten over sociaal-politieke thema's, meestal geformuleerd in een juridische of theologische context.
2. herkent de student (Reform-) denkers uit de 19e en begin 20e eeuw.
3. kent de student hedendaagse teksten over klassieke thema's.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen: 10x 2 uur

Totaal: 100 uur

Toetsing

Schriftelijk en mondeling

Vak 3 Joodse ethiek

Vak in ontwikkeling

4.1.7 Leerlijn Religieuze verscheidenheid

In de leerlijn Religieuze verscheidenheid leer je over andere godsdiensten en levensbeschouwingen en kom je in aanraking met interreligieuze dialoog.

Bijhorende rollen

- Primair: Leider
- Secundair: Denker

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Emoena
2. Christendom
3. Islam

Vak 1 Emoena

Emoena is een leiderschapsprogramma van de Faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit, binnen de context van levensbeschouwelijke diversiteit: www.vu.nl/emoena

Einddoel

De student toont leiderschap in de context van levensbeschouwelijke diversiteit en maatschappelijke kwesties, treedt op als bruggenbouwer.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student verschillende levensbeschouwingen in het jodendom, christendom, islam, hindoeïsme, bahai, humanisme, boeddhisme.
2. kan de student perspectieven binnen diverse levensbeschouwingen onderscheiden betreffende maatschappelijke kwesties.
3. herkent de student rationale argumenten en normatieve vooronderstellingen bij zichzelf en bij anderen, zijn zijn/haar dialoogvaardigheden versterkt en zijn/haar kritisch denken aangescherpt.
4. kan de student constructieve relaties tussen verschillende levensbeschouwelijke tradities en gemeenschappen opbouwen en bijdragen aan sociale cohesie en daarbij al bruggenbouwer en leider optreden.
5. kan de student een project ontwerpen over een maatschappelijke gepolariseerde kwestie, waarbij naar gemeenschappelijke waarden en normen wordt gezocht.

Docenten

Wetenschappers, ervaringsdeskundigen en religieuze leiders

Werkvorm

Werk- en hoorcolleges

Studiebelasting

Contacturen: 16 dagen (9.00-17.00) gedurende een jaar

Totaal: 200 uur

Toetsing

Project

Vak 2 Christendom

Einddoel

De student vergaart kennis over de belangrijkste concepten van de christelijke theologie (historisch, institutioneel, dogmatisch) en hun relatie met het jodendom.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student op hoofdlijnen de geschiedenis en denkwereld van het christendom tot de Reformatie.
2. kent de student op hoofdlijnen de geschiedenis en denkwereld van het christendom vanaf de Reformatie tot heden.

Docent

Dr. Eric Ottenheijm

Studiebelasting

Contacturen: 5x 2 uur

Totaal: 50 uur

Toetsing

Mondeling en schriftelijk: twee theorietoetsen en een paper (1800-2000 woorden)

Vak 3 Islam

In dit vak staat de vraag centraal hoe de essentie van de islam als wereldreligie begrepen kan worden, zowel vanuit een islamitisch religieus perspectief als vanuit een historisch en antropologisch perspectief.

Einddoel

De student vergaart kennis over de belangrijkste concepten van islamitische theologie (historisch, institutioneel, dogmatisch) en hun relatie met het jodendom.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. heeft de student meer kennis en inzicht over de islam.
2. kan de student vanuit een vergelijkend Joods perspectief reflecteren op de islam.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen 4x 1,5 uur

Totaal aantal uren: 55 uur

Toetsing

Mondeling

4.2 BEROEPSVORMEND PROGRAMMA

4.2.1 Leerlijn Praktijk

In de leerlijn Praktijk leert de student d.m.v. stages in gemeenten, kennismaking met het Joodse sociale veld en het schrijven van derasjot het geleerde in de praktijk toe te passen en zelfstandig rabbinale werkzaamheden te verrichten.

Bijhorende rollen

- Primair: Voorganger
- Secundair: Leider

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Stage en rabbijnse praktijk (practical rabbinics)
2. Werkveldverkenning
3. Derasjot

Een rabbijnstudent dient zoveel mogelijk praktische vaardigheden te hebben aangeleerd tijdens de stage of meegelopen te hebben met een rabbijn.

Vak 1 Stage

Einddoel

De student is in staat zelfstandig diensten te leiden, pastorale zorg te verlenen en samen te werken met religieuze functionarissen en het bestuur van een kehilla. De student krijgt inzicht in de praktijk van de rabbijn en zijn/haar houding ten opzichte van zijn/haar omgeving.

Begeleider en docenten

Stagebegeleider en rabbijnen

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student zelfstandig diensten uitvoeren en voorbereiden.
2. kan de student pastorale gesprekken voeren.
3. kan de student de meest voorkomende belangrijke levensgebeurtenissen adequaat bespreken en begeleiden, bijv. brit mila, bar mitswa, choepa, gioer, hospice, stervensbegeleiding, lewaja.
4. kent de student de werkzaamheden van het Bet Din en het College van Rabbijnen.
5. kan de student contact onderhouden met gemeenteleden, bestuur, commissies, vrijwilligers.

Werkvormen

- In jaar 1: Snuffelstage, waarbij de student sjoeldiensten van minimaal acht LJGs in Nederland bezoekt en de rabbijn van dienst observeert in zijn/haar werk. Na afloop stelt de student vragen aan de rabbijn of andere vertegenwoordiger van de gemeente Hij/zij stelt een eindverslag op met leerdoelen voor zichzelf.
- In jaar 2: Meeloopstage, waarbij de student meeloopt bij de werkzaamheden van een rabbijn. Dit gaat om alle voorkomende werkzaamheden: diensten sjoel, lewajot,

pastorale gesprekken, overleggen, vergaderingen, etc. De student observeert en bespreekt de observaties met de stagebegeleider.

- In jaar 3: Begeleide stage, waarin de student werkzaamheden verricht en waarbij de stagebegeleider, een andere rabbijn of een aangewezen derde aanwezig is. De observaties worden door de stagebegeleider met de student besproken, en samen wordt vastgesteld of in voldoende mate aan de leerdoelen gewerkt wordt, dan wel of deze moeten worden bijgesteld.
- In jaar 4: Zelfstandige stage, waarin de student, zonder begeleiding, in principe alle voorkomende rabbinale werkzaamheden uitvoert. De feedback door derden is een belangrijk instrument om de voortgang van de ontwikkeling van de student in de rabbinale praktijk te kunnen volgen.
- Losse lessen door rabbijnen over de praktijk bij verschillende onderwerpen, zoals tahara, lewaja, beleid rondom gioer.

Studiebelasting

Nog niet bekend

Toetsing

Mondeling en schriftelijk: Evaluatiegesprekken en reflectieverslagen

Vak 2 Werkveldverkenning

De student maakt kennis met verschillende instellingen, werkterreinen en instanties in Nederland, waar een rabbijn in zijn/haar beroepsuitoefening mee te maken kan hebben.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de Joodse demografie van Nederland.
2. kent de student de structuur van georganiseerd religieus Joods Nederland, zoals Verbond, NIK, PIG, NIG, Chabad.
3. kent de student de Joodse sociale kaart en de verschillende instellingen, zoals Beth Shalom, het Joods Hospice en het Sinai Centrum, en weet wat de rol/functie van een rabbijn in een instelling is.

Docent

Nog niet bekend

Werkvorm

Bezoeken aan Joodse instellingen, verslaglegging en nabespreking.

Studiebelasting

Contacturen: 18 uur

Totaal aantal uren: 80 uur

Toetsing

Mondelinge presentatie op grond van analyse van de verworven kennis.

Vak 3 Derasjot

De student leert in dit vak over de verschillende vormen van derasjot, het gebruik van teksten en beelden, narratieve technieken, het presenteren van derasjot en hoe het bij de luisteraars binnenkomt.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de verschillende vormen en stijlen van derasjot.
2. kan de student heldere derasjot te schrijven, met gebruik van teksten en beelden.
3. heeft de student inzicht hoe de luisteraar naar derasjot luistert en kan dit in andere omstandigheden toepassen.
4. kan de student narratieve technieken toepassen.
5. kan de student een derasja presenteren tijdens een dienst of andere gelegenheid.
6. kan de student het voorbereiden en het schrijven van een derasja plannen.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Contacturen 9 x 1,5 uur

Totaal 20 uur

Toetsing

Schriftelijk en mondeling: lesverslagen, derasja schrijven en presenteren

4.2.2 Leerlijn Communicatieve vaardigheden

De leerlijn Communicatieve Vaardigheden richt zich op het ontwikkelen van effectieve communicatievaardigheden die essentieel zijn voor de rabbinale praktijk. Een rabbijn moet in staat zijn om op een heldere, empathische en doeltreffende manier te communiceren. Deze leerlijn biedt studenten de theoretische kennis en praktische vaardigheden om zowel mondeling als schriftelijk effectief te communiceren, met oog voor verschillende contexten, zoals lesgeven, geestelijke begeleiding en in het openbaar spreken.

Bijhorende rollen

- Primair: Leider
- Secundair: Begeleider
- Tertiair: Leraar

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Pastorale gesprekstraining
2. Publieke spreekvaardigheid
3. Didactische vaardigheden

Vak 1 Pastorale gespreksvoering

Einddoel

De student is sociaal-communicatief bekwaam, herkent levens- en zingevingsvraagstukken, kan die bespreken en toont empathie.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student het doel van een gesprek uitleggen, kent de rollen van de gespreksdeelnemers, weet de tijd te bewaken en samen te vatten.
2. kan de student open en sturende vragen hanteren, gerichte informatie geven en gericht verwijzen.
3. kan de student stilte hanteren en non-verbale communicatie herkennen, toepassen en benoemen.
4. kan de student open-minded blijven, interesse tonen in de ander en omgaan met expliciete vragen.

Docent

Marianne Langhout

Werkvorm

Training, rollenspel, opdrachten, observatie

Studiebelasting

Contacturen: 6x 1,5 uur

Totaal: 80 uur

Toetsing

Mondeling: Evaluatiegesprekken, beoordelingsformulier pastorale gespreksvoering

Vak 2 Publieke spreekvaardigheid

Aan de hand van oefeningen en gesprekssimulaties leer je spreken in het openbaar.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student in het openbaar spreken.
2. kan de student met feedback omgaan.
3. kan de student verschillende communicatie mogelijkheden analyseren en hanteren.

Docent

Nog niet bekend

Werkvorm

Training, rollenspel

Studiebelasting

Contacturen: 4x 1,5 uur

Totaal: 8 uur

Toetsing

Mondeling: Evaluatiegesprek

Vak 3 Didactische vaardigheden

Het vak Didactische vaardigheden bereidt (toekomstige) rabbijnen voor op hun rol als leraar binnen diverse onderwijssituaties, zowel voor kinderen als volwassenen.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kan de student leerstof aanpassen aan de behoeften van diverse doelgroepen, zowel kinderen als volwassenen.
2. kan de student didactische methoden kiezen die aansluiten bij de doelgroep.
3. kan de student leermiddelen en werkvormen kiezen die aansluiten bij de doelgroep.
4. kan de student Joodse bronnen toepassen in de lessen.

Docent

Nog niet bekend

Studiebelasting

Nog niet bekend

Toetsing

Mondeling en schriftelijk

4.2.3 Leerlijn Psychosociale kennis

De leerlijn Psychosociale kennis bestaat uit het toepassen van kennis over levensfasen en rituelen en heeft algemene kennis van en weet om te gaan met diversiteit en afwijkend gedrag binnen de gemeente. De student heeft inzicht in de grenzen van de rol van rabbijn en onderkent wanneer hij/zij moet verwijzen.

Bijhorende rol

- Primair: Begeleider

De leerlijn bestaat uit de vakken

1. Levenscyclus van het gezin
2. Verscheidenheid in een kehilla

Vak 1 Levenscyclus van het gezin

Einddoel

De student heeft kennis van de levenscyclus van het gezin en andere samenlevingsvormen. Heeft inzicht in (overgangs-)rituelen en kan die toepassen.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student de levenscyclus van het gezin en andere samenlevingsvormen.
2. kan de student onderscheid maken tussen verschillende soorten rituelen en interpreteren welk type passend is, gezien iemands levensfase, levensomstandigheden.

3. kan de student individuen in de context van de familie plaatsen.
4. kan de student een ritueel bedenken dat – binnen de progressief-joodse context – past bij de fase van iemands leven.

Docent

Carolyn Levisson

Werkvorm

Diverse opdrachten

Studiebelasting

Contacturen: 18 uur

Totaal: 30 uur

Toetsing

Schriftelijk en mondeling

Vak 2 Diversiteit in een kehilla

Eindoel

De student heeft algemene kennis over de verscheidenheid en diversiteit binnen een kehilla, heeft inzicht in onderkennen van mogelijk problematisch gedrag of problemen met de lichamelijke en/of psychische gezondheid.

Leerdoelen

Na het volgen van deze module

1. kent de student het concept 'identiteit', zoals gebruikt door Andrew Solomon.
2. kan de student diversiteit binnen een kehilla onderscheiden.
3. kan de student de kennis toepassen op casuïstiek.

Docent

Carolyn Levisson

Werkvorm

Diverse opdrachten

Studiebelasting

Contacturen: 12 uur

Totaal: 30 uur

Toetsing

Schriftelijk

4.2.4 Persoonlijke ontwikkeling

In de leerlijn Persoonlijke ontwikkeling leert de student zich te ontwikkelen tot de rabbijn, die hij/zij wil zijn.

Bijhorende rollen

- Primair: Leider
- Secundair: Begeleider

De leerlijn bestaat uit het volgende vak

1. Supervisie
2. Ontwikkeling tot rabbijn

Vak 1 Supervisie

Supervisie vindt plaats tijdens de stageperiode en bestaat uit een-op-een gesprekken met een supervisor. Het is een persoonlijke begeleidingsvorm, waarbij de student de mogelijkheid wordt geboden meer inzicht te krijgen op de persoonlijke competenties, de eigen (religieuze) opvatting, de beroepseisen en de sociale omgeving, waarbinnen de rabbijnstudent functioneert.

Leerdoel

Na het volgen van deze module

1. kan de student reflecteren op zijn/haar handelen tijdens de stage.
2. heeft de student inzicht in zichzelf als rabbijn, kent zijn grenzen en mogelijkheden.

Begeleider

Nog niet bekend

Werkvorm

De supervisie start tegelijk met het derde jaar van de stage.

De supervisie en ook de evaluatie van supervisie zijn vertrouwelijk.

Studiebelasting

Contacturen: 12 sessies met de mogelijkheid om zo nodig de laatste sessies na de semicha te laten plaatsvinden.

Frequentie: de eerste 3 à 4 sessies zijn 2-3 wekelijks, daarna in overleg tussen de supervisor en student.

Toetsing

Een mededeling over een eindbeoordeling van de supervisie (evaluatie) gaat alleen naar de studiebegeleider. Een officieel oordeel wordt gestuurd naar de Examencommissie.

Vak 2 Ontwikkeling tot rabbijn

Gedurende de hele opleiding wordt de ontwikkeling van de student tot rabbijn gevolgd d.m.v. reflectieverlagen en gesprekken.

Doel

Een doorlopende ontwikkellijn die zichtbaar maakt hoe de student groeit in kennis, rolbewustzijn, zelfvertrouwen en professionele identiteit.

Begeleider
Studiecoach

Werkvorm

Drie reflectieverslagen aan het einde van het 1^e studiejaar, tijdens het 3^e studiejaar en aan het eind van de studie. Deze verslagen worden besproken met de studiecoach.

Toetsing

Evaluatiegesprek tijdens het eindgesprek (zie 3.2) voorafgaand aan de semicha.